

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	MOB	Behandeld	N. Oroz
Ons kenmerk	2021/8963	Telefoon	+31 6 29 54 36 10
Uw kenmerk	-	Maastricht	6 april 2021
Bijlage(n)	3	Verzonden	6 april 2021

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder Motie 2639 Fietsbewegwijzering grensgebieden met Duitsland

Geachte Staten,

In de Provinciale Staten vergadering van 6 november 2020 hebben Provinciale Staten de motie 2639 "Fietsbewegwijzering grensgebieden met Duitsland" aangenomen. Provinciale Staten verzoeken:

- de fietsbewegwijzering in grensgebieden te onderzoeken en wat er gedaan kan worden om de ontbrekende fietsbewegwijzering aan de Nederlandse grens in Limburg te verbeteren, met name in de buitengebieden;
- hierbij een regisserende, faciliterende rol aan te nemen;
- de (grens)gemeenten, Routebureaus en de overige stakeholders hierbij te betrekken;
- en Provinciale Staten vóór de voorjaarsnota 2021 te informeren over de resultaten.

Voor meer informatie omtrent de motie zie bijlage 1 "Motie 2639: Fietsbewegwijzering grensgebieden met Duitsland".

Als reactie op de motie hebben wij u toegezegd om medio 2021 te komen met de resultaten van een inventarisatie/ verkenning inzake (ontbrekende) grensoverschrijdende fietsbewegwijzering. Deze resultaten willen wij u hierbij graag aanbieden.

De verkenning heeft plaatsgevonden in twee fasen:

1. Een eerste ambtelijke verkenning, waarbij de Nationale Bewegwijzeringdienst (NBd), de regionale mobiliteitsvertegenwoordigers en de Routebureaus Zuid, Midden en Noord betrokken waren, als ook interne relevante medewerkers. Het resultaat van deze eerste verkenning treft u in bijlage 2 "Resultaat eerste verkenning naar aanleiding van motie 2639".
2. En een aanvullende verkenning, waarbij een inventarisatie naar klachten over fietsbewegwijzering werd gedaan bij gemeenten, die gelegen zijn aan de Duitse grens.

Deze aanvullende verkenning is een gevolg van een overleg van mij met de heren Van Wageningen en Van den Beucken. De gemeenten zijn de volgende vragen voorgelegd:

- Is binnen de gemeente bekend waar utilitaire fietsbewegwijzeringsborden ontbreken? Indien ja, waar ontbreken deze en wat wordt hieraan gedaan?
- Zijn er afwijkende bewegwijzeringsborden ten opzichte van de borden van de NBd (landelijke standaard)? Met andere woorden: gebruiken/ ontwikkelen gemeenten of andere partijen aanvullende fietsbewegwijzering? En indien ja, wie kunnen wij daarvoor benaderen?

15 van 20 gemeenten hebben gereageerd op ons verzoek om informatie. De respons van deze gemeenten treft u in bijlage 3 "Respons gemeenten aanvullende verkenning naar aanleiding van motie 2639".

Zowel de NBd (beheerder nationale utilitaire fietsbewegwijzering), de Routebureaus (beheerders recreatieve fietsbewegwijzering) als de aan Duitsland grenzende gemeenten geven aan geen klachten te hebben ontvangen over ontbrekende fietsbewegwijzering.

Middels deze verkenningen is voldaan aan uw verzoek om de fietsbewegwijzering in grensgebieden te onderzoeken en wat er gedaan kan worden om de ontbrekende fietsbewegwijzering aan de Nederlandse grens in Limburg te verbeteren, met name in de buitengebieden. Wij beschouwen de motie daarom hiermee als afgedaan.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

C. Brugman-Rustenburg

Bijlage 1: Motie 2639: Fietsbewegwijzering grensgebieden met Duitsland

**Limburgs
Parlement**

GEWIJZIGD Motie 2639

Gewijzigde Motie Fietsbewegwijzering grensgebieden met Duitsland

Provinciale Staten van Limburg, in vergadering bijeen op 6 november 2020

Gelezen G-20-065 Statenvoorstel Programmabegroting 2021 (GS 2020-37677)

Constateerds dat:

- De Duitse buren in de grensstreek hun utilitaire fietsbewegwijzering (dus los van knooppunten) al meer dan 15 jaar op orde hebben, zowel in de kernen als het buiten- en grensbosgebied
- Deze fietsbewegwijzering ook afgestemd is op dorpen en steden in Limburg
- Er aan de Nederlandse kant in Limburg op veel plekken hoegenaamd niets gebeurd is voor wat betreft Euregionale (fiets)bewegwijzering

Overwegende dat:

- Fietsen gezond is en de provincie Limburg dit op allerlei manieren bevordert
- Fietsen geen grenzen kent

Van mening zijnde dat:

- De fietsbewegwijzering in Limburg aan de Nederlandse kant van de grens aangesloten moet worden, vanwege de bevordering van euregionale toerisme, gastvrijheid en horecabezzoek

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- Te onderzoeken wat er gedaan kan worden om de ontbrekende fietsbewegwijzering aan de Nederlandse grens in Limburg te verbeteren, met name in de buitengebieden
- Hierbij een regisserende, faciliterende rol aan te nemen
- De (grens)gemeenten, Routebureau's en de overige stakeholders hierbij te betrekken
- Provinciale Staten vóór de voorjaarsnota 2021 te informeren over de resultaten

En gaan over tot de orde van de dag

Raimond Franssen
Lokaal-Limburg

Marlou Jenneskens
D66

Bijlage 2: Resultaat eerste verkenning naar aanleiding van motie 2639

Naar aanleiding van de eerste verkenning is de volgende informatie verzameld/ zijn de volgende conclusies getrokken:

- In Nederland/ Limburg wordt gebruik gemaakt van twee bewegwijzeringssystemen voor de fiets: het utilitaire bewegwijzeringssysteem van de NBd en een knooppuntensysteem voor toerisme en recreatie dat in opdracht van de gemeenten wordt onderhouden en beheerd door de regionale Routebureaus.
- In Nederland wordt een andere systematiek dan in Duitsland toegepast. Utilitaire bewegwijzering is van de desbetreffende wegbeheerder, die ook verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. De NBd heeft de wettelijke taak om ervoor te zorgen, dat de utilitaire bewegwijzering landelijk dezelfde systematiek (continuïteit en uniformiteit) heeft, maar de wegbeheerder blijft eigenaar. De NBd maakt plannen voor alle borden die verwijzen naar geografische bestemmingen en behoren tot het regionale en/ of landelijke systeem van verwijzingen. De NBd maakt gebruik van blauwe borden met witte letters (autoverkeer) en de witte borden met rode letters (fietsverkeer). In veel gevallen kan de utilitaire autobewegwijzering gevolgd worden en wordt alleen fietsbewegwijzering geplaatst, wanneer de fietsroute afwijkt van de autobewegwijzering.
- Het principe van utilitaire (fiets) bewegwijzering is, dat er zo weinig mogelijk borden langs wegen geplaatst worden, hetgeen dus betekent dat niet naar alle bestemmingen verwezen wordt. Het is wel zo dat als er één keer naar een bestemming verwezen is, dat deze gecontinueerd wordt, totdat de bestemming bereikt is. Er is dus sprake van route-bewegwijzering, waardoor het belang van terughoudendheid in het aantal bestemmingen vergroot wordt.
- De fietsbewegwijzering van de NBd is conform de NBD-richtlijnen (CROW 322). Deze richtlijnen gelden landelijk en binnen deze kaders wordt ook op dezelfde manier bij andere provincies gewerkt.
- De motie kan ook betrekking hebben op het knooppuntensysteem voor toerisme en recreatie. De Routebureaus geven echter aan, dat er geen klachten bekend zijn over het toeristische knooppuntensysteem.
- De regionale mobiliteitsvertegenwoordigers hebben wij tevens gevraagd of er klachten zijn en wij hebben begrepen dat aan de Nederlandse kant geen sprake lijkt te zijn van structureel ontbrekende fietsbewegwijzering bij beide systemen.
- De Nationale Bewegwijzeringdienst (NBd) geeft wel aan dat er desondanks hiaten kunnen zijn en dat deze worden aangepakt/ opgepakt, zodra dit wordt geconstateerd door een wegbeheerder.
- Routebureaus, die in opdracht van gemeenten het fietsknooppunten onderhouden geven aan, dat de euregionale fietsknooppuntennetwerken qua bewegwijzering uitstekend op elkaar aangesloten zijn. De lijntjes zijn kort en er staan verwijzingen over en weer en elk knooppunt heeft een eigen informatiebord met informatie over de grenzen. Ook de kaart en de routeplanner zijn grensoverschrijdend. Dus qua toeristisch fietsen is er daar geen probleem.
- Routebureaus krijgen wel berichten dat de utilitaire fietsbewegwijzering in Duitsland te wensen overlaat. Een concreet voorbeeld vanuit de Kalkbaan is de opmerking dat de situatie in Duitsland niet al te best is.

Bijlage 3: Respons gemeenten aanvullende verkenning n.a.v. motie 2639

Gemeente	Gemeentelijke respons
<p>1. Specialist Verkeer Gemeente Heerlen</p>	<p>Naar aanleiding van je vragen het volgende: In het recente verleden (2017) heeft RHDHV namens Parkstad geïnventariseerd waar in Parkstad de fietsbewegwijzering niet correct is c.q. ontbreekt. Uitgangspunt hierbij was dat de fietsers de algemene bewegwijzering volgen en daar waar de routes van fietsers afwijken van de routes van het gemotoriseerde verkeer (b.v. omdat de bewegwijzering van het gemotoriseerd verkeer via de N281 loopt waar fietsers uiteraard niet mogen komen) separate fietsbewegwijzering hoort te staan. Deze informatie was verwerkt in een website (http://geosolutions.nl/sites/FietsbewegwijzeringParkstad/). Helaas is deze site niet meer bereikbaar. Ik neem aan dat RHDHV de informatie nog wel ergens beschikbaar heeft. Probleem voor de gemeente Heerlen was dat er geen financiële middelen waren om e.e.a. in zijn geheel aan te pakken. Streven was om de aanpassingen bij het reguliere onderhoud mee te nemen. Echter doordat de contacten tussen de NBD en Heerlen een tijdlang stroef verliepen en wij daardoor geen (onderhouds)werkzaamheden konden wegzetten bij de NBD is uiteindelijk het budget voor bewegwijzering wegbezuinigd. Kortom er zijn (nog) geen aanpassingen gedaan.</p> <p>In Heerlen zijn voor zover mij bekend géén andere (afwijkende) bewegwijzeringsborden dan die van de NBD.</p>
<p>2. Beleidsmedewerker Verkeer en Vervoer Gemeente Gulpen-Wittem</p>	<p>Voor zover bekend is er vanuit gemeente Gulpen-Wittem geen bewegwijzerde route direct naar Duitsland. Volledigheidshalve heb ik mijn collega die hier meer kennis van / over heeft gevraagd. Mocht ik een ander antwoord krijgen dan informeer ik jou.</p>
<p>3. Directeur Operationeel Beleid Gemeente Vaals</p>	<p>Mij is niets bekend van "problemen" met fietsbordjes. Zoals je wellicht weet loopt er een grensoverschrijdend fietsrouteproject (Interreg) waar Vaals ook aan deelneemt. In dat project is er naast fysieke infrastructuur ook sprake van bebording en bewegwijzering.</p>
<p>4. Beleidsmedewerker team Ruimtelijke Ontwikkeling Gemeente Beesel</p>	<p>Ons antwoord is als volgt: Fietsbewegwijzering aan de fietsroutes in onze gemeente worden ieder jaar gecontroleerd door Routebureau Noord-Midden-Limburg. Als er iets ontbreekt wordt dit meteen opgelost. Wij hebben geen afwijkende borden. Andere borden dan de standaard worden zoveel als mogelijk vermeden. Antwoord op jouw vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is binnen de gemeente bekend waar utilitaire fietsbewegwijzeringsborden ontbreken? Indien ja, waar ontbreken deze en wat wordt hieraan gedaan? Ja, er ontbreken geen borden. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd door Routebureau Noord-Midden-Limburg. Als er iets ontbreekt wordt dit meteen opgelost. - Zijn er afwijkende bewegwijzeringsborden ten opzichte van de borden van de NBd (landelijke standaard)? Met andere woorden: gebruiken/ontwikkelen gemeenten of andere partijen aanvullende fietsbewegwijzering? En indien ja, wie kunnen wij daarvoor benaderen? Nee, andere borden dan de standaard worden zoveel mogelijk vermeden.
<p>5. Senior Adviseur Ruimtelijk Domein gemeente Bergen</p>	<p>Het fietsknooppuntennetwerk is vorig jaar aan Duitse zijde geopend, en bij deze ontwikkeling is in samenwerking met het Routebureau Noord- en Midden Limburg invulling gegeven aan een goede grensoverschrijdende aansluiting. Wij hebben hierover geen klachten gehad. T.a.v. het utilitair zijn er ook geen omissies bekend.</p>
<p>6. Gemeente Simpelveld</p>	<p>In Simpelveld is mij niets bekend van locaties waar utilitaire fietsbewegwijzering ontbreekt en zijn er ook geen afwijkende borden toegepast, althans dat laatste heb ik niet onderzocht.</p>

Gemeente	Respons
<p>7. Adviseur verkeer en vervoer Gemeente Kerkrade</p>	<p>Bij deze de antwoorden op de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is binnen de gemeente bekend waar utilitaire fietsbewegwijzeringsborden ontbreken? Indien ja, waar ontbreken deze en wat wordt hieraan gedaan? - Zijn er afwijkende bewegwijzeringsborden ten opzichte van de borden van de NBd (landelijke standaard)? Met andere woorden: gebruiken/ontwikkelen gemeenten of andere partijen aanvullende fietsbewegwijzering? En indien ja, wie kunnen wij daarvoor benaderen? <p>Binnen de gemeente Kerkrade staan er géén, of wellicht enkele, utilitaire fietsbewegwijzeringsborden. Wel zijn er de VVV-routes en de bruine toeristische bewegwijzeringsborden, deze laatste zijn met name op het autoverkeer gericht. Het is dus niet zozeer de vraag of er borden ontbreken, het is eerder de vraag waar deze borden staan. In de Duitse buurgemeenten staan deze borden wel, of er in deze bewegwijzering hiaten zitten durf ik niet te zeggen.</p>
<p>8. Project- en beleidsadviseur mobiliteit Gemeente Landgraaf</p>	<p>Er zijn in Landgraaf geen knelpunten bekend en er wordt geen aparte fietsbewegwijzering toegepast nu.</p> <p>Via Parkstad Limburg heeft er enkele jaren geleden met RHDHV een traject gelopen voor het plaatsen van utilitaire fietsbewegwijzering maar dat is nooit van de grond gekomen.</p>
<p>9. Beleidsmedewerker Mobiliteit Gemeente Roermond</p>	<p>Duidelijke motie. Op dit moment worden aanpassingen aan het fietsnetwerk agv de N280 al met deze fietsbewegwijzering bezig. We gaan eens kijken of we de grensoverschrijdende component hierin kunnen meenemen. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat vanuit NL via de knooppunten aansluiting wordt gezocht met grensoverschrijdende routes. Die sluiten in Duitsland aan op de rood-witte bewegwijzering richting diverse kernen. Denk dat het niet zinvol is vanuit NL dubbel te gaan verwijzen en dat het goed is om aan te geven dat beide landen een andere systematiek van bewegwijzering kennen, al zou ik me kunnen voorstellen dat we vanuit Roermond voor beide grensoverschrijdende fietsroutes bij 2 grensovergangen eens kijken of een aanvulling nodig is (Bosstraat Swalmen en N280).</p> <p>Als antwoord op beide vragen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nee, maar op basis van het regionaal routenetwerk dat gemeenten samen met de provincie hebben opgesteld wordt op dit moment eea in de gemeente Roermond in kaart gebracht. 2. Ja, reguliere bewegwijzering vd knooppuntroutes op recreatieve fietsroutes, in samenspraak met en in beheer bij het Routebureau. Er zijn in de gemeente Roermond geen andere fietsverwijzingen.
<p>10. Beleidsmedewerker Verkeer & Vervoer Gemeente Beekdaelen</p>	<p>In Beekdaelen is ons niet bekend of er fietsbewegwijzering ontbreekt. Ook zijn ons geen afwijkende bewegwijzeringsborden bekend.</p>
<p>11. Gemeente Sittard-Geleen</p>	<p>Op beide vragen: nee, niet bekend.</p>
<p>12. Project- en beleidsadviseur mobiliteit Gemeente Brunssum</p>	<p>Met name vanuit de Fietsersbond zouden er opmerkingen zijn dat niet alle fietsbewegwijzering in Brunssum aanwezig/compleet is cq. dat zaken via andere routes bewegwijzerd zouden moeten worden. In relatie tot grensoverschrijdende bewegwijzering zijn ons geen klachten bekend.</p>
<p>13. Beleidsmedewerker Verkeer Gemeente Gennep</p>	<p>Mij is niet bekend dat er utilitaire fietsbewegwijzering zou ontbreken in Gennep. We hebben daar ook geen meldingen over ontvangen. We gebruiken geen afwijkende bebording voor fietsbewegwijzering in Gennep (alleen recreatieve fietsbewegwijzering zoals fietsknooppunten).</p>

Gemeente		Respons
14.	Senior medewerker OR (Openbare Ruimte) Gemeente Echt-Susteren	<p>Dank voor u schrijven en goed dat Provinciale Staten hier aandacht aan besteed.</p> <p>Als grensbewoner en inwoner in een Duitse gemeente is het bijzonder om te zien, dat wij in NL tov van onze oosterburen ontzettend veel tijd/ moeite en financiën spenderen aan fietsbewegingen en de daarbij behorende bewegwijzeringen. Als ik zelf kijk bij mij aan de Duitse kant en de reacties die ik hierover met fietsers verneem aan Duitse zijde liggen de verhoudingen totaal verschillend. Duitse vrienden en bekenden zijn ontzettend jaloeers op onze fietsroutes/ duidelijkheid en kwaliteit van de betreffende fietspaden.</p> <p>Het zou heel prettig zijn als onze oosterburen hier ook meer aandacht/ financiën in zouden steken. Maar dat even als bruggetje richting de ervaringen en uitkomsten uit de gemeente Echt-Susteren.</p> <p>Hier in Echt-Susteren werken wij vwb fietsbewegwijzering samen met Visit Zuid Limburg. Controles worden jaarlijks uitgevoerd en ook onze buitendienst controleert regelmatig op juistheid/ aanwezigheid van bewegwijzeringsborden.</p> <p>Ten aanzien van u vragen, hierbij onderstaande antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is binnen de gemeente bekend waar utilitaire fietsbewegwijzeringsborden ontbreken? Indien ja, waar ontbreken deze en wat wordt hieraan gedaan? <p>Dit is niet bekend, Zoals gezegd zijn hierover ook geen klachten bij ons bekend.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn er afwijkende bewegwijzeringsborden ten opzichte van de borden van de NBd (landelijke standaard)? Met andere woorden: gebruiken/ ontwikkelen gemeenten of andere partijen aanvullende fietsbewegwijzering? En indien ja, wie kunnen wij daarvoor benaderen? <p>Er zijn geen afwijkende bewegwijzeringsborden dan degene die standaard landelijk worden toegepast.</p>
15.	Coördinator Mobiliteit Gemeente Venlo	<p>Vergelijkbare motie is unaniem aangenomen in Venlo. Uiterlijk april zal de Venlose gemeenteraad hierover geïnformeerd worden.</p> <p>In de motie wordt opgeroepen om te onderzoeken op welke wijze het fietsbewegwijzeringssysteem in Nederland aangesloten kan worden op de systematiek zoals dat in Duitsland toegepast wordt, er is echter in het verleden bewust een andere keuze gemaakt.</p>